

Zleceniodawca recenzji

Rada Wydziału Instrumentalnego Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina. Zlecenie podjęte na podstawie art.14 ust.2 pkt 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki w zw. z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 roku Przepisy wprowadzające – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Dotyczy

Przewodu doktorskiego na podstawie umowy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz. U. z 2017 roku poz.1789.), Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 roku (Dz.U. z 2018 roku poz. 261) w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora oraz art. 179 ust 1 i 3 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 30 sierpnia 2018r. poz.1669).

Do przesłanej mi dokumentacji doktoranta Pana Seweryna Zapłatyńskiego dołączono dokumentację w formie papierowej i na nośniku CD. W postępowaniu doktorskim Pana Seweryna Zapłatyńskiego Rada Wydziału Instrumentalnego Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina wyznaczyła recenzentów w tym moją osobę.

Podstawowe dane o kandydacie

Seweryn Zapłatyński – flecista Filharmonii Narodowej i absolwent Akademii Muzycznej w Łodzi. Edukację muzyczną rozpoczął w PSM I st. w Oławie, w klasie fletu mgr Anny Jabłońskiej, pod kierunkiem której kontynuował naukę w PSM II st. im. R. Bukowskiego we Wrocławiu. Dalej podjął studia w klasie fletu ad. Urszuli Janik w AM im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi, które ukończył z wyróżnieniem w 2008 roku. W roku akademickim 2007/2008 był studentem Hochschule für Musik und Theater w Hannoverze w klasie fletu prof. Andrei Lieberknecht. Umiejętności doskonalił pracując pod kierunkiem tak wybitnych flecistów jak: Peter-Lucas Graf, Jean -Claude Gerard, Gaby Pas-Van Rieut, Philippe Bernold.

Brał udział w wielu ogólnopolskich i międzynarodowych konkursach muzycznych, solowych oraz kameralnych, zajmując czołowe miejsca na wielu z nich.

Do najważniejszych osiągnięć należy zdobycie I nagrody oraz nagród pozaregulaminowych w III Międzynarodowym Konkursie Muzycznym im. Michała Spisaka w Dąbrowie Górniczej. Wziął również udział w prestiżowym XV Międzynarodowym Konkursie Fletowym im. Friedericha Kuhlau'a w Uelzen (Niemcy) w kategorii zespoły kameralne. Konkurs zakończył się przyznaniem III miejsca. Jest laureatem II nagrody (I nie przyznano) na VIII Międzynarodowym Konkursie Kwintetów Dętych im. Henri Tomasi w Marsylii.

Trzykrotnie został nagrodzony stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za wybitne osiągnięcia artystyczne. Był również stypendystą Fundacji Edukacji Międzynarodowej oraz Prezydenta Miasta Wrocławia. W 2007 roku w wyniku otwartych przesłuchań wygrał konkurs na stanowisko fletisty w orkiestrze Filharmonii Narodowej. W tym samym roku zdał egzamin na stanowisko I fletisty do orkiestry Filharmonii im. Witolda Lutosławskiego we Wrocławiu.

Od kwietnia 2008 roku gra w Orkiestrze Symfonicznej Filharmonii Narodowej, z którą koncertował w kraju oraz na świecie, m.in. w Japonii, Chinach, Zjednoczonych Emiratach Arabskich, Egipcie i wielu krajach Europy oraz w Stanach Zjednoczonych, współpracując z najwybitniejszymi dyrygentami jak: Jerzy Semkow, Stanisław Skrowaczewski, Krzysztof Penderecki, Jacek Kasprzyk; oraz solistami takimi jak: Anne-Sophie Mutter, Krystian Zimerman, Rafał Blechacz, Helene Grimaud. Wraz z Orkiestrą Filharmonii Narodowej nagrywa płyty z muzyką symfoniczną oraz kameralną. Jedną z nich, zawierającą nagrania utworów Krzysztofa Pendereckiego, pod batutą Antoniego Wita, w 2013 roku otrzymała prestiżową nagrodę Grammy.

Ocena pracy doktorskiej:

Praca doktorska Pana Seweryna Zapłatyńskiego pod tytułem „*Zastosowanie wirtuozowskich środków instrumentalnych w XIX-wiecznych parafrazach operowych na flet i fortepianem, na przykładzie wybranych dzieł Gulio Briccialdi’ego oraz Francois Borne’a*” składa się z dzieła artystycznego/rozprawy doktorskiej zarejestrowanego na nośniku elektronicznym i opisu rozprawy doktorskiej pod wspomnianym tytułem.

Wskazane we wniosku o wszczęcie postępowania dzieło artystyczne/rozprawa doktorska obejmuje następujące kompozycje:

Giulio Briccialdi

- *Fantaisie brillante sur des motifs de l’Opéra Lucrezia Borgia de Donizetti* op. 56;
- *Fantaisie sur Norma de Bellini* op. 57;
- *Fantaisie sur des motifs de l’Opéra Rigoletto de Verdi* op. 106;
- *Fantasia sull’Opera Il Trovatore di Verdi*;
- *Libera Trascrizione sulla Traviata di Verdi*;

François Borne

- *Carmen Fantaisie brillante*.

Nagrań dokonano w czerwcu 2020 roku, w wytwórni Ars Sonora Studio, którego realizatorem była renomowana firma fonograficzna Ars Sonora oraz w Sali Kameralnej Filharmonii Narodowej w Warszawie, którego realizatorami byli: Jędrzej Luciński, Przemysław Kunda. Nagrania dokonali: fletysta-Seweryn Zapłatyński oraz pianista Piotr Spor.

Głównymi motywami wyboru repertuaru było zaprezentowanie osobistych doświadczeń Doktoranta, jego indywidualnych preferencji, poszukiwań i zainteresowań artystycznych oraz szczegółowego spojrzenia na edukację instrumentalną z perspektywy Doktoranta oraz jego wkładu w „*propagowanie i ukazanie wartości mniej znanych (czasem wręcz zapomnianych) fantazji oraz parafraz Giulio Briccialdiego na flet i fortepian, bazujących na muzyce operowej*”. Podjął także próbę porównania kompozycji Giulio Briccialdiego z jednym z najpopularniejszych utworów tego gatunku, jakim jest niewątpliwie Fantazja *Carmen* François Borne’a. Doktorant uznaje zarejestrowane utwory jako stałe spektrum zainteresowania i jednocześnie sposób na promocję języka muzycznego Giulio Briccialdiego oraz François Borne’a w środowisku fletistów.

Utwory zarejestrowane stanowią podsumowanie doświadczeń muzycznych oraz poszukiwań i zainteresowań artystycznych Doktoranta. Dobór zarejestrowanych dzieł jest także wyrazem jego szczególnych zainteresowań twórczością fletową z udziałem fortepianu.

Kompozycje zarejestrowane wymagały od wykonawcy wirtuozowskiego opanowania instrumentu, począwszy od zróżnicowanych walorów dźwiękowych, dynamicznych i artykulacyjnych, poprzez wysoki stopień trudności manualnych w bardzo szybkich przebiegach i wysokich rejestrach oraz kontrolę intonacji każdego z rejestrów. To doświadczenie zainspirowało doktoranta do rozwoju osobistych możliwości instrumentalnych. Doktorant potwierdził swoją grą ideę przewodnią swojej artystyczno-naukowej „podróży muzycznej”.

Ideą przewodnią dzieła jest zamysł poszukiwania inspiracji w trosce o permanentny rozwój osobowości muzycznej oraz chęć poszerzenia literatury fletowej o kompozycje „wartości mniej znane” w składzie instrumentalnym flet-fortepian. Pan Seweryn Zapłatyński gruntownie przemyślał stronę sztuki wykonawczej, budowę formalną oraz inspirację płynących z tradycji kulturowych oraz libretta dzieł oryginalnych. Podjęta przez Pana Seweryna Zapłatyńskiego fantastyczna, twórcza interpretacja oraz eksploracja całego bogactwa dzieł kompozycji Giulio Briccialdiego przez pryzmat Fantazji *Carmen* François Borne’a, stały się nowym polem twórczego zainteresowania oraz poszukiwaniem nieodkrytych pokładów interpretacyjnych. Wysłuchane dzieła udowodniły, że wpływają na kształtowanie wyobraźni muzycznej, wrażliwości na barwę dźwięku oraz umiejętność poszukiwania i realizacji nowych niuansów sonorystycznych w grze, która w moim odczuciu jest szalenie trudna i wymagająca, choć jednocześnie inspirująca do rozwoju instrumentalnego.

Duża dawka uniesień przy jednoczesnym wyrażaniu temperamentu oraz osobowości Pana Seweryna Zapłatyńskiego wymagała od niego świadomej ekonomii w dysponowaniu zasobami powietrza oraz zastosowania perfekcyjnego warsztatu oddechowego i zadęciowego. Wykonane dzieła poszerzyły możliwości odkrywania nowych wartości, pobudziły twórczą wyobraźnię i wzbogaciły estetykę wykonawczą. Przedstawione dzieło artystyczne zostało skonstruowane logicznie i konsekwentnie, w sposób umożliwiający przedstawienie różnorodności środków wyrazu stosowanych w muzyce o walorach wirtuozowskich. Nie sposób pominąć przy tej okazji wyjątkowej interpretacji muzycznej Pana Piotra Spoz, który doskonale w dialogu z flecistą zaprezentował kreacje artystyczne co wymagało bardzo wysokich kwalifikacji, niekwestionowanej wrażliwości i muzykalności oraz świetnej współpracy muzycznej z flecistą. Faktycznie na polskim rynku muzycznym płyta z zarejestrowanym dziełem artystycznym może stanowić premierę dzieł Briccialdiego, a nagranie *Fantaisie brillante sur des motifs de l'Opéra Lucrezia Borgia de Donizetti*, op. 56 jest światową premierą fonograficzną tego dzieła.

Opis rozprawy doktorskiej jest przygotowany na bardzo dobrym poziomie merytorycznym.

Konspekt pracy przedstawia się następująco:

Rozdział I Sylwetka Giulio Briccialdiego oraz François Borne’a

1. Nota biograficzna Giulio Briccialdiego
2. Aspekty działalności kompozytorskiej Giulio Briccialdiego
3. Nota biograficzna François Borne’a

Rozdział II Historia fletu

1. Ewolucja konstrukcji instrumentu, ze szczególnym uwzględnieniem dynamicznych zmian w XIX wieku
2. Theobald Böhm i jego rewolucyjne podejście do konstrukcji fletu
3. Modele fletów Giulio Briccialdiego

Rozdział III Porównanie brzmienia fletu i głosu ludzkiego

Rozdział IV Krótka historia opery

1. Włochy

2. Sylwetki Vincenzo Belliniego, Gaetano Donizettiego i Giuseppe Verdiego
3. Francja
4. Sylwetka Georges'a Bizeta

Rozdział V Wprowadzenie do szczegółowej analizy fantazji fletowych Giulio Briccialdiego i François Borne'a, z uwzględnieniem zastosowanych wirtuozowskich środków instrumentalnych

1. Rozwój formy swobodnej w romantyzmie
2. Utwór wirtuozowski w epoce romantyzmu

Rozdział VI Opera *Carmen* Georges'a Bizeta a *Fantazja* na jej temat

1. Treść opery *Carmen* Georges'a Bizeta
2. Analiza formalna *Carmen Fantaisie brillante* François Borne'a

Rozdział VII Opera *Norma* Vincenzo Belliniego a *Fantazja* na jej temat

1. Treść opery *Norma* Vincenzo Belliniego
2. Analiza formalna *Fantaisie sur Norma de Bellini* op. 57 Giulio Briccialdiego

Rozdział VIII Opera *Lucrezia Borgia* Gaetano Donizettiego a *Fantazja* na jej temat

1. Treść opery *Lucrezia Borgia* Gaetano Donizettiego
2. Analiza formalna *Fantaisie brillante sur des motifs de l'Opéra Lucrezia Borgia de Donizetti* op. 56 Giulio Briccialdiego

Rozdział IX Opera *Rigoletto* Giuseppe Verdiego a *Fantazja* na jej temat

1. Treść opery *Rigoletto* Giuseppe Verdiego
2. Analiza formalna *Fantaisie sur des motifs de l'Opéra Rigoletto de Verdi* op. 106

Giulio Briccialdiego

Rozdział X Opera *Il Trovatore* Giuseppe Verdiego a *Fantazja* na jej temat

1. Treść opery *Il Trovatore* Giuseppe Verdiego
2. Analiza formalna *Fantasia sull'Opera Il Trovatore di Verdi* Giulio Briccialdiego

Rozdział XI Opera *La Traviata* Giuseppe Verdiego a *Fantazja* na jej temat

1. Treść opery *La Traviata* Giuseppe Verdiego
2. Analiza formalna *Libera Trascrizione sulla Traviata di Verdi* Giulio

Briccialdiego

Podsumowanie, Bibliografia, Wykaz przykładów, spis kompozycji Giulio Briccialdiego, spis ilustracji, tabel i przykładów nutowych oraz Suplement noty biograficznej kompozytorów zamyka całość opisu.

Treść pracy doktorskiej odpowiada tematowi określonymu w tytule. Generalna ocena strony formalnej bardzo dobra. Praca ma właściwą strukturę, treść kolejnych rozdziałów jest uzasadniona, zachowane są odpowiednie proporcje między poszczególnymi częściami pracy. Kolejne rozdziały teoretyczne, rysują szerokie i interesujące tło dla badań empirycznych. Praca ujmuje podjętą problematykę w powszechnie dostępnym zakresie w odniesieniu do stopnia zaawansowania wiedzy oraz własnych doświadczeń instrumentalnych. Przedstawione badania stanowią interesującą-twórczą i dobrze osadzoną interpretację służącą innym pracom. Dobór i wykorzystanie źródeł oraz materiałów bibliograficznych w stopniu zadawalającym. Obszerna bibliografia, przykłady i dobór literatury jest uzasadniony merytorycznie, a poszczególne zagadnienia referowane są w oparciu o zróżnicowane źródła. Opis dzieła napisany jest bardzo dobrym językiem. Zdarzają się bardzo drobne niedosłowności stylistyczne lub komputerowe (literówki). Praca stanowi fantastyczny przykład wykonanych zadań empirycznych, zrealizowanych w oparciu o klarownie opisaną metodologię i osadzonych w kontekście teoretycznym. W opisie widać dużą samodzielność doktoranta. Cieszy również, że wiele przykładów dla omawianych teorii pochodzi od autora, a nie jest często spotykanym w literaturze przedmiotu powtarzaniem tych samych, dobrze już znanych fraz słownych. Opis dzieła Pana Seweryna Zapłatyńskiego jest bardzo obszerna i wnikliwie

opisująca problematykę. Cel pracy jest osiągnięty poprzez wypracowaną metodologię. Pojawiają się autorskie, nowatorskie odwołania do stanowisk, które nie są znane jeszcze w Polsce. Praca stanowi jedyne źródło w Polsce (w chwili obecnej) opracowanie, która może służyć pomocą flecistom rozpoczynającym proces twórczy. W opisie części pracy doktorant potwierdza swoją wiedzę i doświadczenie jako flecisty, a zarazem dojrzałego artystki i naukowca. Opis dzieła stanowi ogromną skarbnicę wiedzy zatem warto zadbać o jej wydanie.

Konkluzja

Reasumując stwierdzam, iż Pan Seweryn Zapłatyński jako artysta-muzyk-solista-kameralista, dysponując wirtuozowską techniką gry, pięknym dźwiękiem, elastycznością frazowania, swobodą w stosowaniu wyszukanych środków wyrazu, twórczo wykorzystał swoje doświadczenia do przemyślanej interpretacji artystycznych, jest w stanie usatysfakcjonować wymagających słuchaczy. Jego działalność na wielu płaszczyznach związanych z muzyką solową, kameralną jako członek orkiestry jest ukierunkowana na promowanie fletu w dialogu z fortepianem i innymi instrumentami spełniającymi najwyższe oczekiwania poszukujących. Doktorant jawi się jako artysta-solista dążący do permanentnego rozwoju swojej dyscypliny, widząc w niej trwały element sztuki muzycznej. Doktorant dokonał szczegółowej analizy oraz porównania zastosowanych wirtuozowskich środków instrumentalnych oraz scharakteryzował proces pracy nad wirtuozowskimi utworami z perspektywy swoich własnych doświadczeń oraz przedstawił sposoby ćwiczenia poszczególnych problemów technicznych i wyrazowych. Hipoteza badawcza, którą założył dowiodła, iż „*analizowane dzieła nie tylko luźno nawiązują do wybranych oper, lecz są efektem prawdziwej inspiracji kompozytorów muzyką operową, z wszystkimi jej atrybutami*”. Wykazał niezaprzeczalny związek wymienionych fantazji ze źródłami, na których się opierał, czyli wybranymi operami Giuseppe Verdiego, Gaetano Donizettiego, Vincenzo Belliniego oraz Georges’a Bizeta. Dowodem były liczne cytaty muzyczne zaczerpnięte wprost z oryginalnych dzieł operowych, wokalne prowadzenie frazy instrumentalnej oraz niezwykła wirtuozeria omawianych fantazji.

W świetle zgromadzonej i omówionej dokumentacji można stwierdzić, że dotychczasowe osiągnięcia artystyczne, naukowe, dydaktyczne pozwalają zaliczyć pana Seweryna Zapłatyńskiego do wyróżniających się postaci reprezentowanej dziedziny i dyscypliny artystycznej. Całokształt jego osiągnięć naukowo-artystycznych i dzieło artystyczne stanowią interesujący i znaczący wkład w rozwój polskiej kultury w zakresie sztuki muzycznej. Opis dzieła stanowi ogromną skarbnicę wiedzy zatem warto zadbać o jej wydanie.

Niniejszym stwierdzam, iż Doktorant wykazał się właściwą, możliwą wiedzą teoretyczną oraz umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. Jednocześnie stwierdzam, że spełnia ona wszelkie ustawowe wymogi z tym związane. Stawiam wniosek o przyjęcie rozprawy doktorskiej Pana Seweryna Zapłatyńskiego.

Łódź, 29.10.2021rok

dr hab. Ewelina Zawiaślak

